

Samenvatting

In deze rapportage worden de resultaten beschreven van de pilot *Recht doen aan je kind* (RDAJK). Deze pilot beoogt ouders te helpen in het oplossen van een vechtscheiding door het aanbieden van een intensief weekprogramma. Achttien ouders van negen voormalige gezinnen hebben de pilot doorlopen (inclusief een voor- en nazorgtraject). Tien van deze ouders hebben deelgenomen aan alle meetmomenten van het onderhavige evaluatieonderzoek (voormeting, tussenmeting en nameting). Het onderzoek is exploratief en geeft een eerste indicatie voor effectiviteit van de interventie door te rapporteren over de ervaringen en verwachtingen van de ouders die hebben deelgenomen aan de pilot én het evaluatieonderzoek.

Evaluatie van het proces

De selectie en werving van gezinnen verliep bij aanvang moeizamer dan verwacht. Bij het organiseren van de eerste behandelweek kwam de instroom van geschikte deelnemers onvoldoende op gang. In de voorfase van de interventie zijn een aantal gezinnen uitgevallen, maar eenmaal gestart met de intensieve week werd de behandeling door alle deelnemers ook doorgezet. Het nazorgtraject heeft voor enkele deelnemers onvoldoende kunnen plaatsvinden. De intensiteit van de fases is tussentijds aangepast. De voorfase is met een paar weken verlengd, en de nazorgfase is uiteindelijk maatwerk geworden in plaats van een traject van zes maanden voor iedereen.

Vlak na afloop van de intensieve week werd het aangeboden programma tot dan toe gemiddeld positief ontvangen door de deelnemers. Na afloop van het nazorgtraject sloeg dit oordeel echter om en was vrijwel niemand meer tevreden over het verloop van het programma. Voor een aantal ouders heeft deze negatieve beoordeling over het verloop vooral te maken met een tegenvallend resultaat.

Volgens de projectleider is goed samengewerkt tussen hulpverleners en advocaten. Wel wordt aanbevolen om voor een toekomstig traject na te denken over hoe dit geïntensiveerd kan worden. Een belangrijke uitkomst van het programma is volgens de projectleider dat dit programma laat zien dat er ondanks lopende procedures er toch wel hulpverlening kan plaatsvinden, en dat het mogelijk is gebleken om gezinnen met deze problematiek voor de duur van één week een intensief programma aan te bieden.

Beoogde resultaten

Het voornaamste beoogde resultaat, te weten een verbetering van het welzijn van het kind, kon door uitval van deelnemers aan het evaluatieonderzoek minder goed worden onderzocht dan gewenst. De paar indicaties die wel beschikbaar waren, laten een wisselend beeld zien en zeggen helaas weinig tot niks over het daadwerkelijk behaalde resultaat.

Het wel of niet behalen van het tweede beoogde resultaat, het verminderen van conflicten tussen ouders, hangt af van het gekozen perspectief. Wordt afgegaan op het oordeel van de ouders zelf dan is het resultaat teleurstellend, maar afgaande op

meer objectievere metingen is het resultaat mogelijk bemoedigend. Hoewel bijna alle ouders vinden dat het behandelprogramma niet heeft geresulteerd in een vermindering van conflicten, wijst de vergelijking tussen een voor- en nameting van conflictniveaus mogelijk op een positief resultaat. De conflictfrequentie is afgenomen, de kinderen raken minder vaak betrokken bij de conflicten en kiezen minder vaak partij. Bovendien eindigen conflicten minder vaak in een escalatie of impasse en juist eerder in afspraken. En van alle conflictonderwerpen (emotionele kwesties, oudere kwesties, praktische kwesties, financiële kwesties, informatie delen, beslissingen, opvoeding, en de contactregeling) is er slechts bij één onderwerp een toename geconstateerd (bij conflicten over beslissingen). De andere onderwerpen zijn allemaal afgenomen qua conflictfrequentie. Maar of de positieve ontwikkelingen ook echt zijn toe te schrijven aan de interventie, is onzeker vanwege het beperkte onderzoeksdesign.

De discrepantie tussen de mening van de ouders en het objectievere resultaat heeft mogelijk te maken met te hoge verwachtingen. De behaalde resultaten voldeden vaak niet aan de verwachtingen die er vlak na de intensieve week waren. De meeste ouders zijn dan ook ontevreden over het behaalde resultaat. Bijna alle ouders vinden dat er maar weinig is bereikt met het volgen van het interventieprogramma, en veel ouders voelen zich maar weinig geholpen door het programma. Slechts twee ouders hebben dankzij RDAJK meer vertrouwen in de toekomst en maar drie ouders vinden dat ze voldoende hebben geleerd om zelf verder te gaan. Al met al wijzen deze bevindingen erop dat RDAJK mogelijk een aantal positieve resultaten weet te boeken wat betreft het verminderen van conflicten, maar dat de verwachtingen ten aanzien van het resultaat voor deelnemers hoger liggen (of anders zijn) dan hetgeen er bereikt wordt. Maar er zijn ook tal van andere verklaringen denkbaar, die geheel los staan van de interventie, zoals de factor tijd (die vaak wonden heelt). In het onderhavige onderzoek kunnen de talrijke alternatieve verklaringen niet worden uitgesloten.

Het derde beoogde resultaat van de pilot heeft betrekking op een grotere betrokkenheid van het netwerk van de ouders. Voor iets minder dan de helft van de ouders is de steun vanuit het persoonlijk netwerk toegenomen. Ouders voor wie deze steun niet is toegenomen waren voor aanvang van de interventie meestal al content met de ondersteuning vanuit het persoonlijk netwerk. Het professionele netwerk werd door de deelname vanzelfsprekend uitgebreid. De ene professional werd echter als belangrijker ervaren dan de andere. De advocaat van de vereniging van Familierecht Advocaten Scheidingsmediators (vFAS), ervaren leren coach en verwijzer werden als minst belangrijk beschouwd, en de individueel therapeut als belangrijkste actor binnen het professionele netwerk. De trajectbegeleider, oudertherapeut, eigen advocaat en de kindertherapeut werden gemiddeld als belangrijke netwerkliden beschouwd. De grotere betrokkenheid van persoonlijke en professionele netwerkliden staat op zichzelf overigens niet gelijk aan een verbetering van de situatie. De manier waarop de netwerkliden invulling geven aan hun betrokkenheid kan een faciliterende dan wel beperkende bijdrage inhouden aan een succesvolle aanpassing aan de nieuwe situatie.

Eindconclusie

Samenvattend laten de bevindingen zien dat het resultaat van de pilot als teleurstellend en als bemoedigend kan worden bestempeld, afhankelijk van het gekozen perspectief. Over het geheel genomen zijn de ouders van mening dat de interventie

maar weinig resultaat heeft gehad. Wordt echter gekeken naar het verschil in conflicten voor en na de interventie, dan wijzen de resultaten op een positieve ontwikkeling (mogelijk neemt de conflictfrequentie af en de relatiekwaliteit toe), hoewel er vele kanttekeningen te plaatsen zijn bij de geldigheid van deze bevindingen en het onzeker is of deze ontwikkelingen ook echt zijn toe te schrijven aan de interventie. De uitvoeringpraktijk is naar tevredenheid van de uitvoerende instantie verlopen. De interventieweken zaten volgens de instantie inhoudelijk goed in elkaar, en de samenwerking tussen de professionals was ook naar tevredenheid. Op het geheel terugkijkend waren deelnemers over het verloop van het programma weinig tevreden, iets wat waarschijnlijk grotendeels samenhangt met een voor hen teleurstellend resultaat.